

Siljan kommune

Landbruk 2007-19

Kommunestyrets vedtak
19. juni 2007

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord.....	4
1.0 Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn	5
1.2 Organisering og tematisering.....	5
1.3 Forholdet til kommuneplanen.....	5
1.4 Revisjon	6
2.0 Hovedmål og delmål for landbruket i Siljan.....	6
2.1 Hovedmål.....	6
2.2 Delmål.....	6
3.0 Status for landbruket i Siljan.....	6
3.1 Naturgrunnlaget.....	6
3.2 Eiendomsstruktur.....	7
3.3 Produksjoner innen tradisjonelt landbruk.....	7
4.0 Utvikling og trender.....	8
4.1 Jordbruk.....	8
4.2 Skogbruk.....	9
5.0 Verdiskaping.....	10
5.1 Økonomiske ringvirkninger.....	11
6.0 Analyse av sterke og svake sider ved landbruket i Skien og Porsgrunn.....	12
7.0 Arealforvaltning.....	12
7.1 Delmål og delstrategi.....	12
7.2 Temakart.....	13
7.3 Boliger i og ved landbruksområder.....	13
7.4 Sentrumsutvikling i Siljan	13
7.5 Kårboliger – bygging og fradeling.....	14
7.6 Kriterier for omdisponering av jord – og skogbruksarealer.....	14
8.0 Juridiske virkemiddel.....	14
8.1 Delmål.....	14
8.2 Deling av landbrukseiendom.....	15
8.3 Omdisponering til byggeformål.....	15
8.4 Omdisponering til juletreproduksjon og ferdigplen.....	16
8.5 Konesjonsbehandling.....	16
8.6 Bo- og driveplikt.....	16
9.0 Næringsutvikling i landbruket.....	17
9.1 Delmål og delstrategi.....	17
9.2 Tradisjonelt landbruk/volumproduksjon.....	17
9.3 Skogbruk.....	18
9.4 Grønn Omsorg (Inn på Tunet).....	18

9.5	Bioenergi.....	18
9.6	Lokal foredling av landbruksprodukter.....	18
9.7	Annen landbruksbasert eiendomsutvikling.....	18
10.0	Økonomiske virkemiddel – langsiktige mål, strategier og prioriteringer.....	19
10.1	Skogbruket.....	20
10.2	Jordbruket.....	20
11.0	Aktuelle tiltak - tiltaksplan – (<i>eget dokument</i>).....	21
12.0	Oppsummering.....	22
13.0	Liste over vedlegg.....	22

FORORD

Siljan er en typisk jord- og skogbruksbygd, men har kort vei til store befolkningscenter både øst- og vestover. Landbruket i Siljan representerer en stor og viktig arbeidsplass i kommunen.

Innbyggernes identitet til bygda er gjerne knyttet til kulturlandskapet som igjen er påvirket av landbrukets aktiviteter.

Kommunen ser det som viktig å videreutvikle landbruket slik at vi fortsatt kan ha et aktivt landbruk med arbeidsplasser, vakkert kulturlandskap og opplevelser for kommende generasjoner.

Utfordringen blir å sørge for at meldingen følges opp optimalt innenfor vårt handlingsrom og økonomiske rammer.

Siljan.....

Jan Sætre
Rådmann

LANDBRUKSMELDING FOR SILJAN 2007 – 2019

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Kommunestyret gjorde vedtak 23.03.04 i sak 0013/04 om at det skulle utarbeides landbruksplan for Siljan. Kommuneplanutvalget fikk ansvaret for utarbeidelsen.

I løpet av første halvdel av 2007 vil sannsynligvis rulleringen av kommuneplanen være avsluttet. I utgangspunktet er landbruksplanen en tematisk kommunedelplan, men man har valgt å kalle planen for en landbruksmelding.

Fra 2004 fikk kommunene overført myndighet fra staten (med noen få unntak) til å fatte vedtak etter konsesjonsloven, odelsloven, jordloven og skogloven. Forvaltningen av de økonomiske virkemidlene ble overført fra Fylkesmannen til kommunene på samme tidspunkt. Sentrale myndigheter har gitt klare signaler om et sterkere jordvern, spesielt på de beste jordbruksarealene. Samtidig er også landbruket i omstilling med store investeringer for de som satser på næringa, og behovet for langsiktighet øker.

For å møte utfordringene knyttet til delegert myndighet er utforming av lokal landbrukspolitikk nødvendig. Landbruksmeldinga fokuserer på det lokalpolitiske handlingsrommet, og foreslår en rekke tiltak som kan/bør gjennomføres i kommunen.

Landbruksmeldinga skal definere den lokale landbrukspolitikken i Siljan i et langsiktig perspektiv. Langsiktige perspektiver skal sikre forutsigbarhet og helhetstenkning, spesielt med tanke på arealforvaltning.

Landbruksmeldinga ble vedtatt av kommunestyret 19.juni 2007.

1.2 Organisering og tematisering

Kommuneplanutvalget har ansvaret for utarbeidelsen. Landbruksrådgiver Trond Indrebø står for utformingen av meldingen. Ledere av lokale landbruksorganisasjoner (Skogeierlaget, Bondelaget, Fritzøe Skoger og Bonde- og småbrukerlaget) er invitert til å komme med innspill og er tatt med på råd underveis.

Landbruksmeldinga har tatt for seg fire ulike fokusområder/temaer:

- Arealforvaltning av jord- og skogbruksarealer
- Retningslinjer for saksbehandling i Siljan (landbrukslovgivning)
- Landbruket som en del av nærings- og samfunnsutviklingen
- Langsiktig strategi for prioritering av de økonomiske virkemidlene til miljøtiltak i landbruket, nærings- og miljøtiltak i skogbruket og skogbruksplanlegging

I tillegg skal det utarbeides en liste over mulige tiltak.

1.3 Forholdet til kommuneplanen

Landbruksmeldinga blir behandlet på samme måte som kommunedelplaner etter plan- og bygningsloven. Meldingen kan således oppfattes som en tematisk kommunedelplan. Meldingen vil være retningsgivende for landbruksforvaltningen i kommunen i perioden 2006-2016. Føringerne i meldingen vil dessuten søkes innarbeidet i kommuneplanens arealdel ved rulleringen. **Kommuneplanens arealdel er juridisk bindende for arealbruken i kommunen.**

1.4 Revisjon

Landbruksmeldinga har en tidshorisont på 12 år, 2007 - 2019. Tiltaksdelen skal revideres hvert 4. år.

2.0 HOVEDMÅL OG DELMÅL FOR LANDBRUKET I SILJAN

Nedenfor gjengis hovedmålet og delmål for landbruket i kommunen, mens det i de fire påfølgende hovedtemaene er satt opp delmål. (samt delstrategier for noen av disse), som bygger opp under hovedmålet.

2.1 Hovedmål

Landbruket i Siljan skal være en livskraftig næringsvirksomhet basert på bærekraftig forvaltning av naturgitte ressurser, vern av kulturlandskapet og befolkningens muligheter for friluftsopplevelser.

2.2 Delmål:

- Siljan kommune skal ivareta jordvernet og verne om kulturlandskapet samtidig som det skal tas hensynet til utviklingen av kommunen og de ulike bygdelagene.
- Retningslinjene for saksbehandling etter landbrukslovene skal sikre likebehandling, øke forutsigbarheten ved behandling av enkeltsaker, sikre politisk forankring ved delegerte avgjørelser og på denne måten effektivisere saksbehandlingen.
- Landbruket i Siljan skal være et lønnsomt, levedyktig, bærekraftig og framtidsrettet landbruk
- Skogbruket i Siljan skal gjennom tildeling av økonomiske virkemiddel:
 1. Øke verdiskapning i lokalt skogbruk og samtidig ivareta næringens miljøansvar
 2. Arbeide for økt skogkulturinnsats i henhold til gjeldende områdetakst
 3. Arbeide for å oppgradere eksisterende skogsbilveier til dagens krav
- Jordbruket i Siljan skal gjennom tildeling av økonomiske virkemiddel:
 1. Øke verdiskapning i den lokale jordbruksdrifta med spesiell vekt på en bærekraftig utvikling på lang sikt.
 2. Forhindre gjengroing i viktige kulturlandskapsområder og bevare det biologiske mangfoldet.
 3. Forhindre forurensning til vann, vassdrag og sjø med økt satsing på økologiske rensetiltak og vegetasjonssoner.
- Siljan kommune skal bidra til at det i befolkningen etableres en positiv forståelse for landbrukets betydning for lokal identitetsfølelse, biologisk mangfold, friluftslivs- og naturopplevelser.

3.0 STATUS FOR LANDBRUKET I SILJAN

3.1 Naturgrunnlaget

Mest dyrket mark er det fra Gorningen og nordover til Oppdalen.

Tab. 1 Jord- og prod. skogareal (antall daa)

	Dyrket mark	Skog
Siljan	7.834	155.005

Kilde: Landbruksregisteret 2006

3.2 Eiendomsstruktur

Det er til sammen 142 landbrukseiendommer i Siljan pr. 2005 (jfr tabell 3.2). Hovedtyngden av eiendommene (ca 83%) er landbrukseiendommer med mindre enn 100 daa dyrka mark.

Skogarealene eies i all hovedsak av Fritzøe, 88%. Andre store skogeiere er Opplysningsvesenets fond (Siljan Prestegård) og Løvenskiold – Fossum. De resterende eiendommene har til sammen ca. 10.000 daa skog som gir 93 daa pr. eiendom i gjennomsnitt. Ca. halvparten av landbrukseiendommene i Siljan har noe skog.

Tab 3.2 Antall landbrukseiendommer over 20 daa fordelt etter dekar jordbruksareal.

Daa dyrket mark	Siljan
20 - 49	45
50 - 99	39
100 - 199	24
Sum	108

Kilde: Landbruksregisteret 2006

3.3 Produksjoner innen tradisjonelt landbruk

Kommunen har et variert landbruk, og de fleste produksjoner er representert, jfr. tab. 3.3. Dette oppfattes som positivt for produksjonsmiljøet.

Tab 3.3 Antall dyr pr. 1 januar 2005

	Siljan
Melkekyr	78
Ammekyr	116
Øvrige storfe	611
Sauer	469
Avlspurker	133
Slaktegriser	1900
Kyllinger	54044
Hester	17
Hjort	16

Kilde: Søknad om produksjonstilskudd pr. 1 januar 2005

Tab. 3.4 viser at grasdyrking er viktig i Siljan. Grovforspisende husdyr har tradisjonelt hatt en sterk plass i Siljan.

Tab 3.4 Antall daa fordelt på produksjoner pr. 31.07.2005

	Siljan/daa
Gras/grovfôrvekster	3562
Korn	2750
Potet	5
Grønnsaker	2
Frukt og bær	3

Kilde: Søknad om produksjonstilskudd pr. 31 juli 2005

4.0 UTVIKLING OG TRENDER

Landbruket i Norge er i kraftig endring. Antall bruk i drift går kraftig ned, og de som blir igjen blir større og mer profesjonelle. Økt spesialisering og økt samarbeid mellom bøndene er andre viktige utviklingstrekk. Mindre bruk velger ofte å leie ut jorda, og unngår nye investeringer. Jorda blir fortsatt drevet, men av færre personer. Innen skogbruket blir stadig mer drift satt bort til skogsentreprenører.

For å sikre videre utvikling innen landbruk er fagmiljøet svært viktig. Bygges det opp et fagmiljø omkring spesielle produksjoner gir dette gjerne effekter som er positive for trivsel, økonomi og nyskaping.

4.1 Jordbruk

Antall driftsenheter eller gårdsbruk i drift (jordbruksdrift) har gått kraftig ned (jfr tabell 4.1). Jordbruksarealet har derimot ikke hatt så dramatisk nedgang. Imidlertid er det vanskelig å skaffe entydige og sikre arealoppgaver for dyrka mark over en tidsperiode. En stor del av nedgangen i jordbruksareal kan skyldes at brukere med under kr. 30.000,- i omsetning, ikke lenger kan søke produksjonstilskudd. Noen av disse kan allikevel drive jorda uten at det framkommer i statistikken.

En annen årsak kan være at større andel av marginale arealer nå legges brakk. Tab. 4.1 viser at en tydelig trend er at jorda fortsatt blir drevet, men av færre brukere. Det vil si at jorda nå leies ut til de som satser betydelig innen landbruk. Det har vært lite omsetning av jordbruksarealer.

Tab. 4.1 Utvikling i antall driftsenheter, jordbruksareal og gjennomsnittelig driftsareal med minst 5 daa jordbruksareal i drift.

	Antall driftsenheter	Jordbruksareal i drift	Gj.snitt areal pr. driftsenhet
1989	94	6936	73
1999	57	6867	120
2005	39	6452	165

Kilde: Jordbrukstellinga 1989 og 1999 og produksjonstilskudd 2005

Melkeproduksjon har ofte blitt sett på som bærebjelken i landbruket og er blant de mest intensive produksjonene. Både antall dyr og brukere har gått ned. Imidlertid har antall storfe i samme periode økt. Dette skyldes økt satsing på kjøttproduksjon. Kjøttproduksjon basert på storfe er viktig med hensyn på vedlikehold av kulturlandskapet. De fleste gårdsbruk har beiterettigheter i Fritzøe Skoger, og dette er en rettighet som er viktig for de som driver med kjøttproduksjon basert på sau eller storfe.

Tab. 4.2 Utvikling innen melkeproduksjon i Siljan

	Antall dyr	Antall bruk
1989	150	14
1999	137	7
2005	78	3

Kilde: Jordbrukstellinga 1989 og 1999 og produksjonstilskudd 2005

4.2 Skogbruk

Skogbruket i Siljan er svært spesielt siden det totalt domineres av en eier. Bare ca. 10.000 daa er såkalt gårdsskoger. Totalt er det registrert 146 eiendommer med skog i Siljan. Av disse har 8 eiendommer mer enn 500 daa.

For landbruket i Siljan har derfor ikke skogbruket stor betydning selv om det for enkelte bruk kan være en viktig del av ressursgrunnlaget. Beiterettighetene i Fritzøe Skoger er derimot en viktig ressurs for landbruket i Siljan.

På 1990 tallet var det en prosess i forbindelse med planlagt salg av Prestegårdsskogen (Opplysningsvesenets fond) på ca. 5500 daa. Meningen var at Fritzøe Skoger skulle overta denne mot at skogløse gårdsbruk skulle få kjøpt skog av Fritzøe Skoger nær gårdene. Salget av Prestegårdsskogen stoppet imidlertid opp.

Tidligere var vinterarbeid i skogen viktig for lokale bønder.

Avvirkning varierer med tømmerpriser og driftsforhold (kulde og nedbør). Trenden i hele landet er at avvirkningen er synkende. I Siljan derimot er ikke denne trenden like klar. Sannsynligvis varierer avvirkningen mye i forhold til i hvilke område (kommune) Fritzøe har sine hovedhogster.

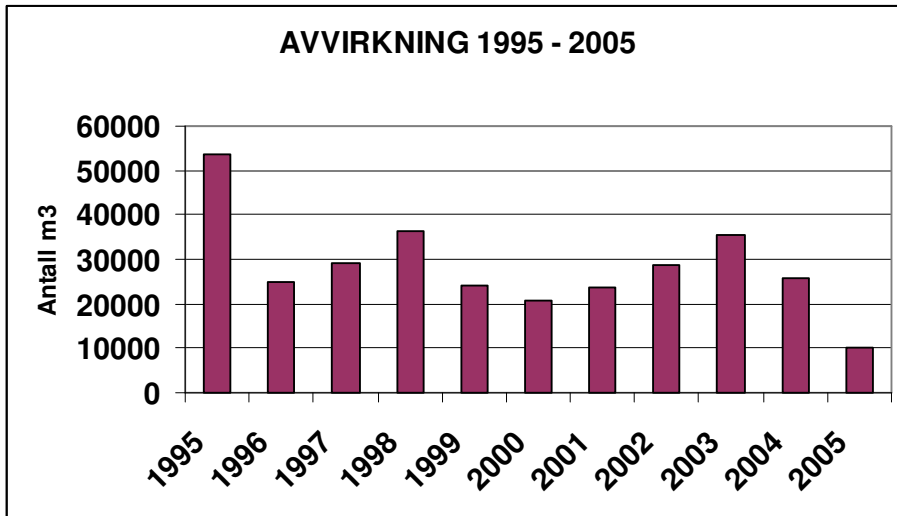

Fig. 4.2 Avvirkning i Siljan. Kilde: Skogavgiftsregnskapet

Avvirkningspotensiale i Siljan er usikkert, men vil anslagsvis ligge rundt 35-40.000 m³.

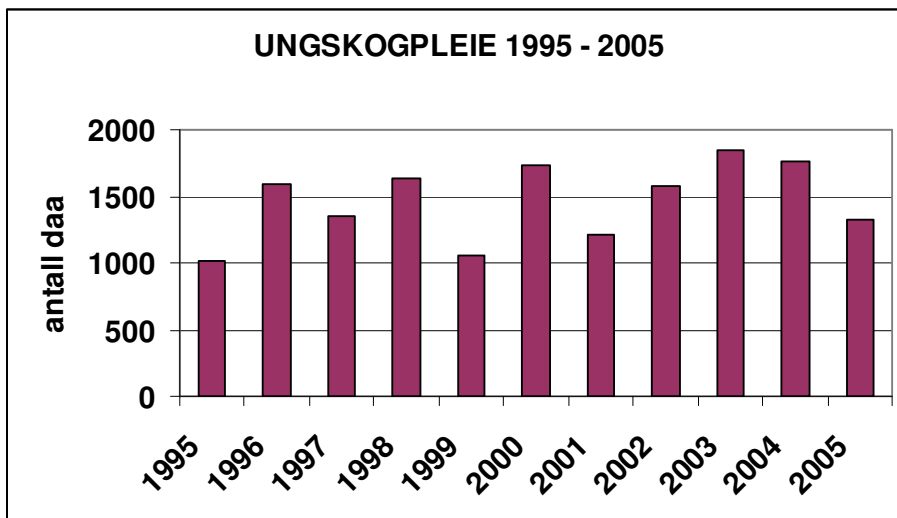

Fig. 4.3 Ungskogpleie i Siljan. Kilde: Skogavgiftsregnskapet

I nabokommunene har ungskogpleie gått ned. Særlig var dette merkbart i 2003 hvor tilskuddet helt falt bort. I Siljan har derimot arealet for ungskogpleie holdt seg relativt stabilt.

Tradisjonelt har lave tømmerpriser og tilskudd ikke påvirket aktiviteten hos store skogeiere så mye som for små skogeiere. Dette er sannsynligvis årsaken til at trenden for både hogst og ungskogpleie er forskjellig fra nabokommunene.

5.0 VERDISKAPING

Førstehåndsverdien av landbruksproduksjonen, inkludert tilskudd, i Siljan er på ca 30 millioner kroner, jfr. Tabell 5.1.

Tab. 5.1 Førstehåndsverdi av landbruksprodukter. Tallene oppgitt i mill. kr.

Produksjon	Siljan
Kjøtt	14,2
Melk	1,5
Korn	1,7
Tømmer	8,0
Produksjonstilskudd	3,85
*Andre tilskudd	0,45
Sum	29,7

Kilde: Beregnet av landbrukskontoret ut fra søknad om produksjonstilskudd i 2005 samt skogavgiftsregnskapet

- * Omfatter: Spesielle virkemidler i jordbruket, Miljø og næringstiltak i skogbruket og Endra jordarbeid.
- Tilskudd til større bruksutbygging er holdt utenfor (Innovasjon Norge).

Samlet sett er landbruket en betydelig arbeidsplass i Siljan. I tabell 5.2 vises sysselsettingen i landbruket.

Tab. 5.2 Sysselsetting i landbruket

	Jordbruk/Skogbruk Antall personer	Årsverk (1975 timer)
Siljan	100	53

Landbrukstellinga 1999

5.1 Økonomiske ringvirkninger

Landbruket er en betydelig arbeidsplass i Siljan. Vi vet også at for hvert årsverk vi har i landbruket, skapes det like mange eller flere årsverk utenfor næringen. Det er ingen betydelige arbeidsplasser knyttet til landbruket i Siljan, men regionalt kan det nevnes Agder-Telemark skogeierforening, Fylkesmannen, kommunene, Felleskjøpet, ulike verkstedsbedrifter og håndverkstjenester.

Indirekte kan ofte et vakkert kulturlandskap også gi økonomiske ringvirkninger ved ulike former for turisme.

I 2004 ble produksjonsanleggene for Tine og Gilde flyttet ut av regionen. For lokalt landbruk har ikke dette store konsekvenser, men de økonomiske ringvirkningene lokalt er betydelige. I 2006 ble også Norske Skog Union nedlagt. På sikt må en anta at nedleggelsen av Union vil påvirke tømmerprisene.

6.0 ANALYSE AV STERKE OG SVAKE SIDER VED LANDBRUKET I SILJAN

I det nedenstående er det listet opp noen fordeler og ulemper ved landbruket i Siljan kommune.

Sterke sider:

- + Gode klimatiske vilkår for både skog- og jordbruksproduksjon
- + Relativ kort vei til stor befolkning – bra markedsmuligheter
- + Sterke landbrukstradisjoner
- + Store utmarksressurser
- + Mye verdifullt kulturlandskap

Svake sider:

- Generelt synkende fagmiljø innen landbruk
- Gode muligheter for annet arbeid i Grenlandsområdet – erstatter kreativitet i forhold til tilleggsnæringer
- Lav grad av videreforedling av landbruksprodukter.
- Lite skog/utmark til brukene

7.0 AREALFORVALTNING

Kommuneplanens arealdel er det overordnede styringsverktøy for all arealforvaltning i kommunene. Kommuneplanen skal sikre at arealene forvaltes ut i fra et langsiktig helhetsperspektiv. Å komme med tidlige innspill til kommuneplanen angående forhold som har betydning for landbruket, er derfor viktig.

7.1 Delmål og delstrategi

Siljan kommune skal ivareta jordvernet og verne om kulturlandskapet samtidig som det skal tas hensynet til utviklingen av kommunen og bygdelagene.

Strategier for arealforvaltningen:

- Kriterier for omdisponering av jord- og skogbruksarealer, med tilhørende temakart, skal legges til grunn for all planlegging og arealbruksforvaltning i kommunen. Viktige kulturlandskap og kjerneområder for landbruk er gitt særskilt vern i disse kriteriene.
- Boligbygging og hyttebygging skal kun skje i områder som er avsatt til byggeformål i kommuneplanens arealdel og etter reguleringsplan.
- Adgangen til å sette av områder for spredt boligbygging bør begrenses i kommuneplanens arealdel. Boligene for spredt boligbygging bør være i klynger på 3-6 hus med krav om bebyggelsesplan.
- Det må det legges til grunn en svært restriktiv praksis med hensyn til bl.a. fradeling av tomter/eiendommer til boligformål, bygging av kårboliger og andre former for spredt boligbygging som ”infiltrerer” landbruksområdene og kan skape problemer i framtida.
- Boligutbyggingen bør skje i områder med liten ulempe for landbruket og i en prosess hvor lokalmiljøet får muligheten til å fremme sitt syn .

- Spredt hyttebygging bør unngås. Det kan derimot settes av områder for hyttebygging i kommuneplanens arealdel, for å muliggjøre en styrt og kontrollert hyttebygging som kan være med på å opprettholde næringsgrunlaget i bygdene.
- Landbruksnæringa må få muligheter til å utvikle seg i forhold til nye næringer og muligheter.

7.2 Temakart

Det er utarbeidet temakart som viser objektive registreringer av produksjonsverdier for jord. For boniteter i skog er det ikke tilgjengelige digitale data. Avgrensing av viktige kulturlandskap og kjerneområder for landbruk er gjort av administrasjonen. Hensikten med temakartet er å synliggjøre hva man skal ta hensyn til i arealforvaltningen, og gi et forsterket vern til de viktigste områdene. Temakartet er vedlagt.

Verdiklassifisering av jord

For jord vises jordas egnethet for korndyrking på en skala fra godt egnet til uegnet.

Kulturlandskapet

Kulturlandskapet er arealer hvor menneskers virksomhet har satt sitt preg på landskapet. Landbrukets kulturlandskap er formet gjennom eldre og nyere generasjoners landbruksdrift. Ofte vil kulturlandskapet også være rikt på kulturminner. Kulturlandskapet er viktig for identitet, trivsel, velvære og næringsvirksomhet. Det gir også muligheter for rekreasjon og opplevelser. Grorud-området er omtalt i nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap, Fylkesmannen i Telemark 1994. Vurdering av de øvrige kulturlandskaps områdenes verdi er gjort av administrasjonen.

Kjerneområder for landbruk

Kjerneområder i landbruket er de viktigste områdene for matproduksjon innen jordbruksnæringa i Siljan. Områdene er viktige for både produksjon og landbruksmiljøet.

7.3 Boliger i og ved landbruksområder

Områder knyttet til landbruksområder er ofte attraktive boligområder. Imidlertid kan det oppstå konflikter knyttet til lukt, støy, støv, insekter og lignende, noe som kan gi store driftsmessige ulemper for landbruket. I tillegg kan produksjonsarealer nedbygges og landbruksarealer blir innebygget.

I kommuneplanen for Siljan er det i dag angitt 6 områder for bygging av et visst antall spredte boliger. Muligheten for spredt boligbygging bør minimaliseres. I kommuneplanens arealdel må det eventuelt avsettes tydelig avgrensede områder for spredt boligbygging. Utbyggingen bør skje i klynger og med krav om bebyggelsesplan, pbl. §20-4 bokstav c. Generelt bør man ikke legge boligområder inntil jordbruksområder og det anbefales en sone på 200-300 meter.

7.4 Sentrumsutvikling i Siljan

I dag er det tre sentrumsområder i Siljan; skolen/kommunehuset, Saga og Holtesletta. Det er politisk ønske om å utvikle et tydelig sentrum og at dette skal ligge midt i bygda. Videre utvikling av Saga-området vil da være naturlig. Imidlertid vil utvikling her komme i konflikt

med jordvern. Dessverre er dette en klassisk situasjon at sentere tradisjonelt ble etablert der folk bodde, og det vil si i de beste landbruksområdene. Landbruket er også avhengig av levende bygder og må derfor i en viss grad akseptere bruk av landbruksjord til andre formål hvor annet ikke er mulig.

7.5 Kårboliger – bygging og fradeling

Bygging av kårboliger har direkte tilknytning til landbruket og behovet må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Bortfall av foreldre, omlegging av produksjoner og lignende utløser ofte søknad om fradeling (med formål salg) fordi behov for kårbolig ikke lenger er tilstede. På sikt medfører slik praksis at området får preg av spredt boligbygging. Det bør ikke utøves liberal praksis når det gjelder bygging/fradeling av kårboliger.

7.6 Kriterier for omdisponering av jord- og skogbruksarealer

Sett i forhold til folketallet har Norge svært god tilgang på fjell- og skogsområder. Tilgangen på dyrka eller dyrkbar jord er imidlertid svært begrenset. I utgangspunktet er all dyrka og dyrkbar jord vernet, jfr. jordlovas § 9. Det har vist seg vanskelig å praktisere jordvernet, til tross for bred politisk enighet om prinsippene for jordvern både nasjonalt, regionalt og lokalt. Det er likevel et faktum at utbyggingspresset på den beste dyrka marka ofte er størst. Siljan har for en stor del unngått dyrket mark når det gjelder større utbygginger. Likevel er det nødvendig å legge til grunn en streng praktisering av jordvernet og at det innføres et sett med kriterier som sikrer en mer forutsigbar og langsiktig forvaltning av landbruksarealene og da spesielt jordbruksarealene.

Følgende kriterier legges til grunn for alle saker som berører omdisponering av landbruksarealer:

Det skal legges til grunn en streng praktisering av jordvernet når en vurderer omdisponering av dyrka mark. Omdisponering av jord- og skogbruksarealer som vil gi negative landskapsvirkninger for viktige kulturlandskap bør unngås.

I alle saker, hvor en vurderer omdisponering av jord- og skogbruksareal, skal en foreta en vurdering av hvordan en omdisponering vil berøre produksjonsverdier i landbruket og landbrukets kulturlandskap. Temakart for jord- og skogbruksverdier og kulturlandskapsverdier skal legges til grunn for disse vurderingene.

Dersom viktige samfunnsinteresser tilsier omdisponering, legges følgende retningslinjer til grunn for valg av arealer som skal kunne omdisponeres:

- skog før dyrka mark
 - lav skogsbonitet før god skogsbonitet
 - mindre god dyrka mark, og dyrkbar skog, før god dyrka mark
- Kjerneområdene er de viktigste områdene for matproduksjon innen jordbruksnæringen i Siljan og skal i utgangspunktet ikke omdisponeres*

8.0 JURIDISKE VIRKEMIDDEL – RETNINGSLINJER

8.1 Delmål

Retningslinjene for saksbehandling skal sikre likebehandling, øke forutsigbarheten ved behandling av enkeltsaker, sikre politisk forankring ved delegerte avgjørelser og på denne måten effektivisere saksbehandlingen.

8.2 Deling av landbrukseiendommer

I utgangspunktet er det i Jordloven et generelt forbud mot å dele landbrukseiendom. Samtykke til deling kan gis dersom et av følgende vilkår er oppfylt: a) det foreligger samfunnsinteresser av stor vekt, b) det er forsvarlig ut fra hensynet til den avkastningen eiendommen kan gi.

I tillegg vektlegges følgende lokale retningslinjer i Siljan:

- Jord som i arealklassifiseringen er klassifisert som verdifull, skal ha et særskilt sterkt vern mot fradeling til andre formål.
- Deling av eiendom med formål å selge produksjonsarealene som tilleggsjord til naboeiendom og beholde tun som boligeiendom, oppfattes stort sett som positivt. Slike nye boligeiendommer skal ha en tomtestørrelse som er naturlig i forhold til arrondering, tun og atkomstveg.
- Fradeling til fellestiltak, slik som fellesfjøs og andre samdriftstiltak skal normalt tillates. Det skal tas hensyn til beliggenhet mtp. lukt- og støyplager, infrastruktur m.v.
- Kulturlandskaphensyn skal tillegges stor vekt.
- Fradeling av eksisterende hytter bør praktiseres forsiktig da disse kan gi bidrag til drifta.

8.3 Omdisponering til byggeformål

I LNF-områdene er det kun tillatt med bygge- og anleggsvirksomhet som er knyttet til landbruket/stedbunden næring. I denne kategorien er bygninger og anlegg som er nødvendig i gårdsdriften eller annen næringsvirksomhet tilknyttet jord- og skogbruk, herunder landbruksveier. Driftsbygninger i landbruket er ordinære bygninger som er nødvendige i landbruksdrift, våningshus/kårboliger som er nødvendige av hensyn til driften av gårdsbruket, naust, rorbuer gjeterhytter m.v. som nyttes i landbruk, andre bygninger og anlegg som er nødvendige for/nyttes i forbindelse med gårdsbruk/husdyrhold, annen næringsvirksomhet i jordbruk, skogbruk, reindrift, yrkesfiske eller lignende. Utleiehytter inngår ikke som en del av det man definerer som driftsbygninger i landbruket, det samme gjelder for jakt- og fiskebuer. I en spesiell stilling står bygging av kårboliger (hus nr. 2 på gårdsbruk) og skogshusvær.

Følgende retningslinjer gjøres gjeldene i Siljan:

- Det kan gis tillatelse til bygging av kårbolig dersom det anses nødvendig for å sikre kontinuerlig og forsvarlig drift av eiendommen. Ved vurdering skal det tillegges vekt om produksjonen krever høy arbeidsinnsats og om eiendommen har stort produksjonspotensiale.
- Boligen skal så langt det praktisk lar seg gjøre, plasseres på eller i nær tilknytning til tunet på eiendommen.
- Ved plassering av boligen skal det tas hensyn til natur- og kulturlandskapsverdier og innpassing i forhold til eksisterende bebyggelse og kulturmiljø.
- I forbindelse med byggesaksbehandlingen skal det påses at kårboligen harmonerer med eksisterende bygninger på gården og i området for øvrig.
- Atkomst til eiendommen bør søkes samordnet med eksisterende atkomster eller plasseres så skånsomt som mulig i forhold til driftsforhold og kulturlandskap.
- Det kan gis tillatelse til bygging av skogshusvær når det av hensyn til skogsdriften er behov for det.

8.4 Omdisponering til juletreproduksjon og ferdigplen

Når kommunen vurderer omdisponering av jordbruksareal til juletreproduksjon skal følgende kriterier vektlegges:

- Kulturlandskapsbildet må ivaretas.
- Trehøyden skal ikke være over 3 meter.
- Etter at juletreproduksjonen er avsluttet skal røttene pløyes opp, og jordbruksarealet gjenopptas til planteproduksjon.

Når kommunen vurderer omdisponering av jordbruksareal til ferdigplen skal følgende kriterier vektlegges:

- Det settes vilkår for uttak av jord til en viss dybde.
- Det avsettes midler til å sette arealet i stand etter uttaket.

8.5 Konesjonsbehandling

Når kommunen vurderer om konsesjon skal gis gjøres følgende retningslinjer gjeldene i Siljan, i tillegg til de sentrale:

- Det forutsettes at søker har til hensikt å bosette seg på eiendommen og drive den. Bo- og driveplikt settes som standardvilkår for konsesjon.
- Hensynet til landbruksnæringa, slik som driftsmessig gode løsninger og pris, tillegges særlig stor vekt i kjerneområdene for landbruk.
- Etablering av tilleggsnæring som gir grunnlag for å utnytte eiendommens ressursgrunnlag skal vektlegges.
- Skogeiendommer uten bygninger skal prioriteres overdratt til erververe med landbrukseiendom i kommunen fra før.

8.6 Bo- og driveplikt

Hovedbegrunnelsen for bo- og driveplikten er å sikre at landbrukseiendommer av en viss karakter i størst mulig grad eies og bebos av brukeren. Driveplikten kan oppfylles ved bortleie i 10 år. Boplikten inntreer om man overtar en landbrukseiendom fra nær familie (odelsloven) eller om man kjøper eiendom over en viss størrelse på det åpne marked (konsesjonsloven). Det er adgang til å gi helt fritak fra eller utsettelse med å oppfylle bo- og driveplikten. Det kan gis fritak fra bo- og driveplikten eller en av pliktene. Ved saksbehandlingen vektlegges følgende retningslinjer i Siljan i tillegg til de sentrale:

- På ressurssvake eiendommer i marginale landbruksområder bør bestemmelsene om bo- og driveplikt praktiseres noe mer lempelig i forhold til på ressurssterke eiendommer i gode landbruksområder.
- Når en søker eier flere landbrukseiendommer, kan det gis varig fritak fra boplikt på den/de eiendommer vedkommende ikke bebos, forutsatt personlig driveplikt og at eiendommene drives som én driftsenhet.
- På ubebygde skogeiendommer kan det normalt gis varig fritak fra boplikten.
- I en del saker er det rimelig å gi en viss utsettelse med å oppfylle boplikten slik at søkeren får ordnet seg med bolig og planlagt flyttingen. Midlertidig fritak fra boplikt

gis fram til en bestemt dato, slik at saken kan følges opp når fristen går ut.

- Det er en forutsetning for fritak fra boplikt at produksjonsarealene blir forsvarlig drevet, enten i egen regi eller ved bortleie. Ved bortleie må det foreligge skriftlig leieavtale for 10 år.

9.0 NÆRINGSUTVIKLING I LANDBRUKET

De økonomiske virkemiddel innen landbruk som kommunene rår over er for små og for sterkt styrt til at man kan styre de mot produksjoner en ønsker å fremme. Hovedtyngden av økonomiske virkemiddel blir styrt sentralt, og lokalpolitisk har man liten innflytelse på satsingsområder. Innovasjon Norge er delvis desentralisert, men prioriteringsområdene gjelder for hele fylket og de lokalpolitiske føringer er således begrenset. Landbruksmeldinga er derfor fokusert på områder hvor kommunen har reell innflytelse til å fremme næringsutvikling innen landbruket.

Følgende produksjonsområder peker seg derfor ut: Grønn omsorg, bioenergi, skogbruk, utmark og lokal foredling av mat. Andre tema som det likevel er naturlig å omtale er tradisjonelt landbruk/volumproduksjon. Kommunen kan sette begrensninger for tiltak i sin kraft av utøvende myndighet av lovverket. En viktig rolle blir således at kommunen er positivt innstilt til næringen i forhold til forvaltning av lover som eksempelvis Plan- og bygningsloven og Jordloven. Dette er en problemstilling som også må sees i sammenheng med arealforvaltning og bruken av juridiske virkemidler/retningslinjer.

9.1 Delmål og delstrategi

Delmål:

Landbruket i Siljan skal være et lønnsomt, levedyktig, bærekraftig og framtidsrettet landbruk

Strategi for næringsutviklingen i landbruket i Siljan:

- Tilrettelegge og bidra til at landbruket kan dra nytte av et stort nærmarked
- Kommunen skal være positivt innstilt til næringsutvikling i landbruket i forhold til utøvelse av lovverk (Plan- og bygningslov, Jordlov, Skoglov)
- Vurdere spredt næringsbygg knyttet til gårdens ressurser/arealer. (Ikke stedbunden næring)
- Kommunen skal stimulere til økt bruk av bioenergi.

9.2 Tradisjonelt landbruk/volumproduksjon

Tradisjonelt landbruk basert på volumproduksjon må ligge i bunnen av all landbruksbasert virksomhet. Kommunens viktigste bidrag innenfor tradisjonelt landbruk er tilrettelegging i form av arealforvaltning som ivaretar landbruket. Kommunen kan støtte tradisjonelt landbruk direkte. Dette kan gjøres for eksempel i form av økonomisk støtte til kjøp av melkekvoter eller med økonomisk støtte til landbruksvikar. Kompetanse og service i lokal landbruksforvaltning, spesielt i investerings spørsmål, er viktig.

9.3 Skogbruk

Avstand til kjøper av tømmer begynner å påvirke prisen til skogeier. For skogbruket er derfor lokale kjøpere av tømmer viktig. Et viktig bidrag fra kommunen er å bidra til videreutvikling og nyetablering av virksomheter som nytter trevirke.

9.4 Grønn Omsorg (Inn på tunet)

Grønn Omsorg er tiltak som er rettet mot å tilby gårdsaktiviteter til personer med hjelpebehov som faller utenfor de ordinære tilbudene fra det offentlige eller som ikke fungerer som tiltenkt. Fra landbrukets ståsted er hensikten å skape et nytt økonomisk driftsgrunnlag, samtidig som det er et helsemessig nyttig tiltak. Tiltaket kan også utvides til å omfatte andre målgrupper som barnehager, SFO og lignende. Et samlebegrep som nyttes for grønn omsorg er "Inn på tunet". Kommunen kan bidra ved å være direkte kunde innenfor dette segmentet.

9.5 Bioenergi

Bioenergi er en betydelig energikilde og medfører lokal verdiskaping og arbeidsplasser. Landbruket vil være en viktig leverandør for bioenergi.

Det har vist seg vanskelig å komme i gang med oppvarming og produksjon av biobrensel. Ingen vil produsere brensel uten kjøpere, og ingen vil satse på oppvarming med biobrensel uten leverandører av brensel. Det offentlige har her en viktig funksjon for å dra i gang et marked ved å inngå avtaler med lokale leverandører for oppvarming av offentlige bygg.

Oppvarming fra bioenergi bør starte opp som vannbåren varme i større enkelt bygg, mikro fjernvarmeanlegg (3-5 bygninger) eller i nye boligfelt.

9.6 Lokal foredling av landbruksprodukter

Det satses stort på dette området fra sentrale myndigheter sin side. For et relativt bynært landbruk burde det være muligheter for lokale produkter, enten via salg i butikker eller direkte fra gården. Små volum er ofte et problem slik at samarbeid mellom produsenter ofte vil være nødvendig. For matvarekjedene utgjør ikke lokale produkter stort potensial, men er likevel interessant. Kjedene veileder de som har interessante ideer slik at de kommer riktig inn i systemet. Forskriftene som forvaltes av Mattilsynets, oppfattes ofte som en skranke. Kommunen må være bindeledd mellom produsent og Mattilsynet. Det er viktig at Mattilsynet kommer inn i en tidlig fase.

Økologisk mat

Økologisk matproduksjon og eventuelt direkte salg er en spesiell nisje i landbruket. Landbruksmyndighetene har spesiell fokus på dette området. En må også anta at etterspørselen etter slike produkter vil øke i framtida. Kommunen kan ikke bidra så mye på dette området bortsett fra i å kjøpe inn fra lokale produsenter.

9.7 Annen landbruksbasert næringsutvikling

Jakt, fiske, utmarksbasert turisme

Siljan har store utmarksarealer og nær vei til stor befolkning. Mulighetene innenfor utmarksbasert næring burde derfor være gode. Siljan er i en noe spesiell stilling ved at gårdsbrukene har lite utmark, men det burde være muligheter til å gjøre avtaler med Fritzøe Skoger slik at flere muligheter i utmarka kan utnyttes.

Kommunen har små muligheter til å være aktiv pådriver i denne type næringsutvikling. Kommunen har derimot et stort ansvar for å være positiv til denne type tiltak hvis det kreves

fysiske tiltak som skal behandles etter for eksempel Plan- og bygningsloven, krever skjenkebevilling, eller skal behandles av andre instanser (eks. Statens vegvesen).

Grus, pukk, mineraler og steinprodukter

Forekomster av grus og ulike mineraler kan være en verdifull ressurs. En industriell utnyttelse av disse kan være lønnsom samt skape arbeidsplasser i kommunen. De registrerte forekomster må ikke bygges ned. Kommunen bør legge til rette for de som eventuelt ønsker å utnytte disse.

Verneområder

Det er en rekke ulike former for vern, barskogvern, nøkkelbiotoper, reservater m.m. Disse områdene er udiskutable, og det skal selvfølgelig tas de nødvendige hensyn. Men det er også viktig at den vernegrense som er satt er den reelle grensen. Hvis ikke tiltakene går ut over formålet med vernet, bør vernet natur også kunne utnyttes innen næring, for eksempel turisme.

Energiproduksjon

Vann og vannfall i form av energiproduksjon kan være en potensiell inntektskilde for landbruksnæringen. Kommunen bør være positiv til småkraftverk.

Tilrettelegging for nye næringer

For å støtte opp omkring utviklingsmulighetene i landbruket bør det ved rullering av kommuneplanens arealdel vurderes muligheter for spredt ervervsbebyggelse, jmf. pbl. §20-4 bokstav b og c, knyttet til gårdens ressurser (Grønn omsorg, utmarksbasert reiseliv, gårdsutsalg osv. . Mange låvebygninger står ubrukt og kan også nyttes til annen virksomhet. En bør skille på aktiviteter hvor gården er utgangspunktet og aktiviteter som er løsrevet fra gårdsdriften (Bilverksted, utendørs lagervirksomhet, salgsvirksomheter, industripreget virksomhet osv.). I LNF-området bør det i utgangspunktet bare være tillatt med aktiviteter som er knyttet til gårdens ressurser. En bør i tillegg vurdere å nedfelle retningslinjer knyttet til dette.

10.0 ØKONOMISKE VIRKEMIDDEL – LANGSIKTIG MÅL, STRATEGI OG PRIORITERING

Fra 2004 har kommunene fått ansvaret for tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket og spesielle miljøtiltak i jordbruket. Ansvaret for tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer er også overført til kommunene, men har mindre praktisk betydning. De tunge økonomiske virkemidlene innen jordbruket, som eksempelvis produksjonstilskudd og investeringsstøtte (Innovasjon Norge) har ikke kommunen direkte innflytelse over. I 2006 fikk Siljan totalt overført kr. 500.000,- til fordeling på ulike tiltak.

Tab. 10.1: Tilskudd til landbruket i Siljan som administreres av kommunen.

2004	304.000
2005	436.000
2006	500.000

Kilde: Tildelingsbrev fra Fylkesmannen

Det har vist seg vanskelig ”å treffe” når det gjelder tilskuddssatser/etterspørsel og disponibelt beløp. Dette gjelder de fleste kommunene i Telemark. Konsekvensen av dette er at Siljan har

kr. 707.000,- disponibelt i 2006. Det vil si at ca. kr. 200.000,- ble overført fra 2005. Av disse er ca. kr. 100.000,- knyttet til miljøregistreringer i skog og er engangs bevilgning. Ubrukte midler blir ikke ført tilbake til Fylkesmannen, men overført til neste år. På sikt må en likevel regne med at tildelingene går ned hvis det brukes mindre enn tildelt.

10.1 Skogbruket

Delmål for skogbruket i Siljan:

1. Øke verdiskapning i lokalt skogbruk og samtidig ivareta næringens miljøansvar
2. Arbeide for økt skogkulturinnsats i henhold til gjeldende områdetakst
3. Arbeide for å oppgradere eksisterende skogsbilveier til dagens krav

Strategi for skogbruket:

1. Prioritere tilvekstfremmende tiltak ved tilskudd til næringa
2. Justere tilskuddssatser og tiltaksområder etter behov for å nå målene

Prioriteringer av ulike tiltak:

1. Prioritering av tilskudd til miljøtiltak:

- 1.1 Dekning av økonomisk tap ved avståelse av hogst eller omlegging av drift som følge av miljøregistreringer (MiS)
- 1.2 Dekning av merkostnader eller tap ved å gjennomføre skjøtselstiltak for å ivareta og utvikle miljøverdier i skogbruket

2. Prioritering av tilskudd til skogkultur:

- 2.1. Manuell ungskogpleie (avstandsregulering, lauvrydding, grasrydding)
- 2.2 Planting
- 2.3 Stammekvisting
- 2.4 Maskinell markberedning

3. Prioritering av tilskudd til skogsveier:

Tilskudd til skogsveier forvaltes av Fylkesmannen. Siljan følger retningslinjene som gjelder for resten av Telemark

Følgende gis det foreløpig ikke tilskudd til:

- Forhåndsrydding
- Tynning
- Nybygging av skogsbilveier
- Drift i bratt terreng
- Etablering og vedlikehold av juletreffelt
- Drift med hest

10.2 Jordbruket

Delmål for jordbruket i Siljan:

1. Øke verdiskapning i den lokale jordbruksdrifta med spesiell vekt på en bærekraftig utvikling på lang sikt.

2. Forhindre gjengroing i viktige kulturlandskapsområder og bevare det biologiske mangfoldet.
3. Forhindre forurensning til vann, vassdrag og sjø med økt satsing på økologiske rensetiltak og vegetasjonssoner.

Strategi for jordbruket i Siljan:

1. Støtte og følge opp sentrale miljøføringer fra både næringen og myndigheter.
2. Prioritere områder med mangfold og høy opplevelsesverdi.
3. Stimulere brukerne til aktiv bruk av egen miljøplan (trinn 2) som et viktig ledd i bevisstgjøring av miljøsatsinga i jordbruket.
4. Justere tilskuddsatser og type tiltak etter behov for å nå målene.

Prioriteringer:

1. Planlegging og tilretteleggingstiltak:

Utvikle områdetiltak for en planmessig og helhetlig gjennomføring av bærekraftige tiltak.

2. Kulturlandskapstiltak:

Forhindre gjengroing. Rydding av piggråd. Satse på områder med egenart, mangfold, høy opplevelsesverdi og tilgjengelighet i tilknytning til verdifulle friluftsområder.

3. Forurensningstiltak:

Motvirke jorderosjon, grøfting, etablere vegetasjonssoner/miljøplantinger og økologiske rensetiltak, gjenskape bekkeløp og vannspeil.

11.0 AKTUELLE TILTAK

For de ulike fokusområdene i landbruksmeldinga er det satt opp forslag til aktuelle tiltak som bør gjennomføres.

Tiltakene er utformet med bakgrunn i at man skal oppfylle hovedmålet i landbruksmeldinga, samt delmål (og strategier) innen hvert fokusområde. Tiltaksplanen viser hva kommunen kan gjennomføre av tiltak innafor det lokalpolitiske handlingsrommet. Tiltaksplanen er en bruttoliste og må sees i sammenheng med ressurser og økonomi. Tiltakene er satt opp som

løpende tiltak, samt tiltak som startes opp i h.h.v. 2007, 2007 og 2008. Tiltaksplan følger som vedlegg nr. 2.

12.0 OPPSUMMERING

Landbruksmeldinga skal definere lokal landbrukspolitikk i et langsiktig perspektiv. Føringer i landbruksmeldinga skal søkes innarbeidet i kommuneplanens arealdel.

Et utviklingstrekk er at den dyrka marka drives av færre personer og at marginal jord (mindre jordstykker, beiter og lignende) faller ut. Skogbruket i Siljan har hatt ganske stabil avvirkning de siste 10 åra. Det er liten omsetning av landbruksarealer, men mye dyrka mark leies ut.

I Siljan er landbruket samlet sett en betydelig arbeidsplass. Næringen kjøper også mange ulike tjenester lokalt.

I lokal arealforvaltning er beskyttelse av de viktigste landbruksområdene viktig. Det er utarbeidet temakart som viser både verdiklassifisering av dyrka mark, kjerneområder for landbruk og viktige kulturlandskap. Utbygging bør skje ved valg av arealer med lavest verdi for landbruket.

I omdisponering som enkeltvedtak skal det tas særlig hensyn til verdifulle landbruksarealer, stimulere til bruksrasjonalisering, positiv holdning til samdriftstiltak og beskytte kulturlandskapet.

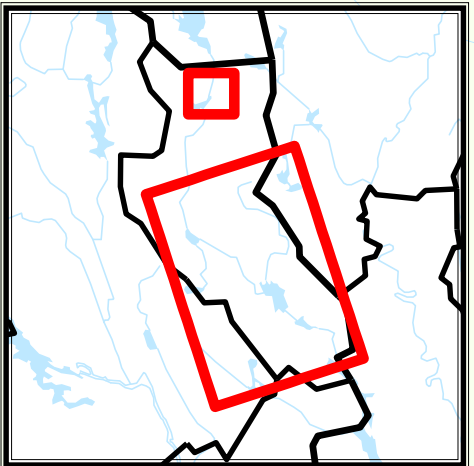
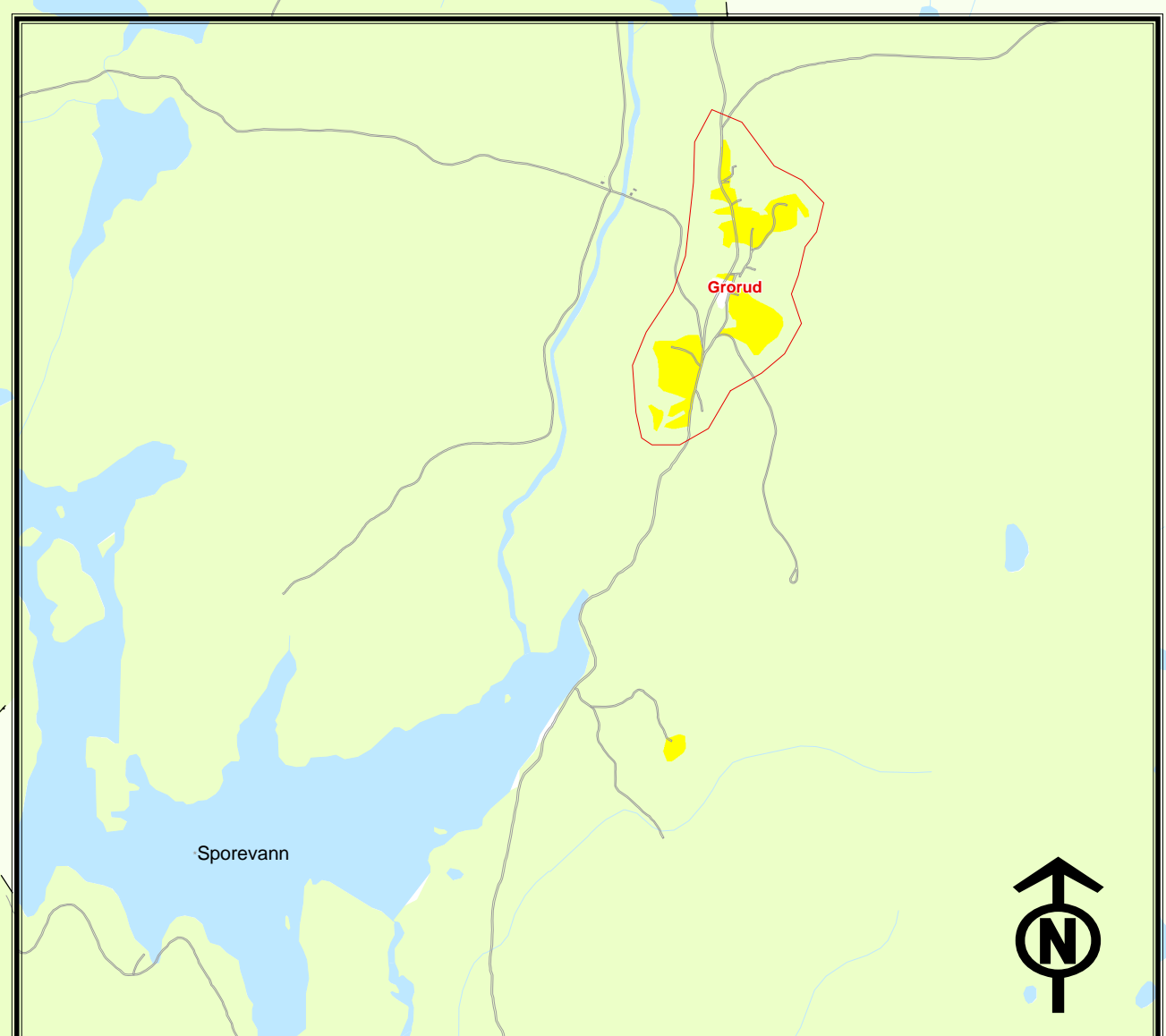
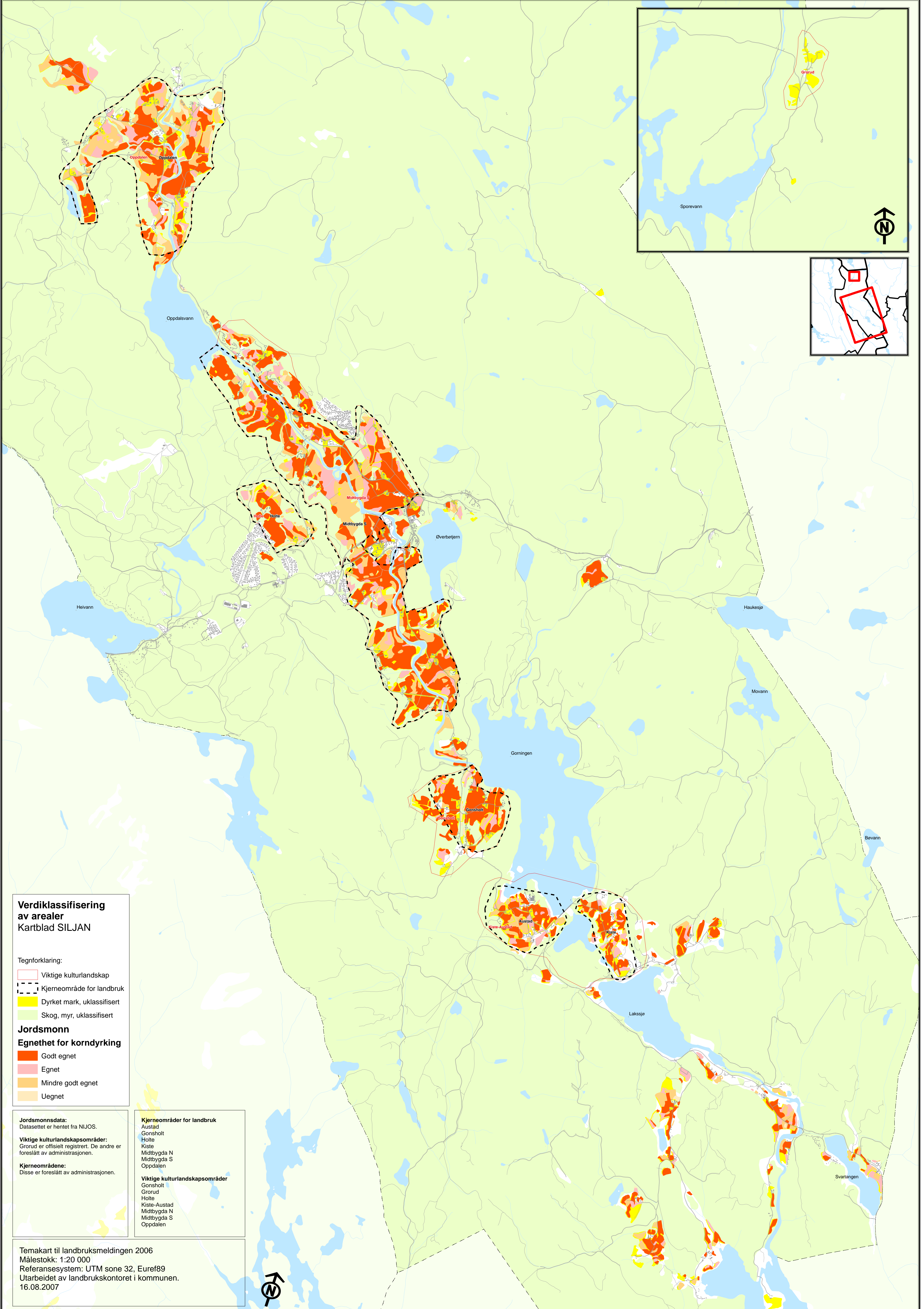
Tradisjonelt landbruk basert på volumproduksjon vil fortsatt være bærebjelken i det lokale landbruket. I tillegg er det viktig å utvikle nye produksjoner som kan nyttiggjøre seg stort nærmarked. Dette kan være ulike gårdsaktiviteter, bioenergi, lokal foredling av landbruksprodukter og andre typer tjenester og produkter som etterspørres av befolkningen. Et viktig bidrag fra lokale myndigheter vil være en positiv holdning til slike tiltak ved forvaltning av ulikt lovverk.

Kommunen får overført noe midler fra Staten som er øremerket landbruk. Disse midlene er imidlertid sterkt bundet opp og kan bare nyttes til spesielle formål. De tunge økonomiske virkemidlene i landbruket har kommunen liten innflytelse på.

Overføringene fra Staten vil sannsynligvis variere. I landbruksmeldinga er det derfor lagt vekt på hvilke tiltak som prioriteres. Dette vil gi brukerne best langsiktighet.

13.0 LISTE OVER VEDLEGG

1. Temakart: Verdiklassifisering av arealer
2. Tiltaksplan – aktuelle tiltak

Verdiklassifisering av arealer
Kartblad SILJAN

- Tegnforklaring:
- Viktige kulturlandskap
 - Kjerneområde for landbruk
 - Dyrket mark, uklassifisert
 - Skog, myr, uklassifisert

- Jordsmonn**
Egnethet for korndyrking
- Godt egnet
 - Egnet
 - Mindre godt egnet
 - Uegnet

Jordsmonnsdata:
Datasettet er hentet fra NIJOS.

Viktige kulturlandskapsområder:
Gronud er offisielt registrert. De andre er foreslått av administrasjonen.

Kjerneområdene:
Disse er foreslått av administrasjonen.

- Kjerneområder for landbruk**
- Austad
 - Gornsholt
 - Holte
 - Kiste
 - Midtbygda N
 - Midtbygda S
 - Oppdalen

- Viktige kulturlandskapsområder**
- Gornsholt
 - Gronud
 - Holte
 - Kiste-Austad
 - Midtbygda N
 - Midtbygda S
 - Oppdalen

Temakart til landbruksmeldingen 2006
Målestokk: 1:20 000
Referansesystem: UTM sone 32, Euref89
Utarbeidet av landbrukskontoret i kommunen.
16.08.2007

Landbruksmelding for Siljan kommune – aktuelle tiltak

Vedlegg 2. Tiltaksplan – aktuelle tiltak

Nr.	Tiltak	Formål	Innhold	Ansvar	Framdrift	Finansiering
	Løpende tiltak:					
1	Utvidet bruk av beitedyr i gammel kulturmark	Bevare gamle kulturbeiter med sitt arts mangfold	Stimulere til økt bruk av beitedyr (også hest) på gammel kulturmark uten bruk av handelsgjødsel.	Landbrukskontoret + brukere	Løpende	Økonomiske virkemiddel + egeninnsats/egne midler
2	Aktiv bruk av Miljøplanen i kulturlandskapssammenheng	Øke forståelsen for hvorfor det er viktig å registrere og bevare kulturminner, kulturmiljøer, biologisk mangfold o.s.v.	Stimulere til at dette legges inn i Miljøplanen på det enkelte bruk og skjøytes i.h.h. til denne.	Landbrukskontoret + brukere	Løpende	Økonomiske virkemiddel + egeninnsats/egne midler
	Tiltak som starter i 2007:					
	Tiltak					
3	Implementere føringer i landbruksmeldinga i kommunal saksbehandling og kommuneplan	Sikre at lokal landbrukspolitikk blir gjennomført	Arrangere interne samlinger for ansatte i kommunen	Landbrukskontoret	2007	Finansiering Kommunen
	Forhandle med Felleskjøpet	Sikre lokalt kornmottak	Vurdere lavere leie av Felleskjøpet i forhandlinger	Kommunen	2007	Kommunen
4	Alle kommunale nybygg- og rehabiliteringsprosjekt over 500m2 skal utrede vannbåren varme	Tilrettelegge for bruk av bioenergi. Fortrinnsvis basert på miljøvennlige løsninger	Vurdere lønnsomheten i vannbåren varme	Kommunen	Utføres fra 2007	Kommunen
5	Bioenergi skal vurderes i alle eksisterende større kommunale bygg	Tilrettelegge for bruk av bioenergi. Fortrinnsvis basert på miljøvennlige løsninger	Vurdere lønnsomheten i vannbåren varme	Kommunen	Utføres fra 2007	Kommunen
6	I nye utbyggingsområder og større nybygg skal vannbåren varme basert på alternative energiformer utredes	Tilrettelegge for bruk av bioenergi	Vurdere lønnsomhet og praktiske løsninger	Kommunen	Utføres fra 2007	Private entreprenører
7	Etablere lokale leverandører av bioenergi	Få i gang lokal produksjon av biobrensel	Tilrettelegge for lokale produsenter og forbrukere av	Kommunen	Utføres fra 2007	Kommunen og private

Landbruksmelding for Siljan kommune – aktuelle tiltak

				bioenergi						
8	Landbruksforvaltningen sørger for å formidle tidlig kontakt mot Mattilsynet i aktuelle prosjekter	Unngå kostbare pålegg i ettertid	Vurdering av prosjekter i tidlig fase	Landbrukskontoret	Utføres fra 2007	Bruker				
9	Kompetanse og service ved lokal landbruksforvaltning	Gi brukere god veiledning og støtte i næringsutvikling	Tilrettelegge for kompetanseøkning og service ved landbrukskontoret	Enhetsleder Landbruk	2006-2008	Driftsbudsjett – Landbrukskontoret				
10	Kartlegging av kulturlandskapsprosjekter det allerede er gitt tilskudd til. Utarbeide områdeplaner	Måltrett og planmessig gjennomføring av nye prosjekter for helhetlig bevaring av de mest verdifulle områdene.	Koble kulturlandskap og verdifulle friluftsområder, biologisk mangfold, egenart, kulturhistorie og tilgjengelighet. Områdeplaner behandles politisk.	Landbrukskontoret i samarbeid med organisasjoner	2007	Økonomiske virkemiddel, Fylkesmannen				
11	Utarbeide retningslinjer for omdisponering av jord til ferdigplen i samarbeid med produsenter.	Hensyn til langsiktig bruk av jorda	Legge fram saken til politisk behandling	Landbrukskontoret	2007	Kommunen				
12	Manuell rydding av innmarksarealer	Bevaring av innmarksarealer som står i fare for å gro til inntil gårdstun, boligområder og viktige stier/ferdselsårer (nærområder).	Stimulere til maskinell rydding i viktige kultur-landskapsområder der det ikke er beitedyr.	Landbrukskontoret + brukere	kartlegging 2007. Utføres 2007-2010	Økonomiske virkemiddel				
	Tiltak som starter i 2008:									
	Tiltak:	Formål	Innhold	Ansvar	Framdrift Plan	Finansiering				
13	Iverksette opprydding av landbruksområder med forsøplingspreg.	Fjerne negativt inntrykk av næringen.	Gjennomføre kampanje blant jordbrukere for å fjerne skrot og farlig avfall.	Landbrukskontoret i samarbeid med bondeorganisasjonene.	2008	Brukers ansvar. (Mulighet for kommunale/statlige tilskudd i spesielle tilfeller?).				
14	Utarbeide/samle inf om skjøtsel av kulturlandskap, evt. Utarbeide egen håndbok / brosjyre for området.	Gjøre folk mer trygge på hvilke tiltak som er hensiktsmessige med tanke på skjøtsel av kulturlandskap.	Samle informasjon om hvordan kulturlandskapet kan skjøttes på en biologisk forsvarlig måte.	Kommunen i samarbeid med fylkesmannen/ fylkeskommunen.	2008-2010	Statlige midler.				
15	Utarbeide retningslinjer for	Ivaretagelse av arter som er	Utarbeidelse av informasjon/	Kommunen i	2008	Fylkesmannen,				

Landbruksmelding for Siljan kommune – aktuelle tiltak

	”biologisk slått”	utsatte i slåtten.	retningslinjer for å ivareta arter som yngler i åkerlandskap (eks åkerrikse).	samarbeid med fylkesmannen	Kommunen
16	Restaurering av gjerder for å ivareta tradisjonell utforming av seterlokalteter	Opprettholde det tradisjonelle særpreget	Utarbeide retningslinjer og informasjonsmaterieill for temaet	Kommunen i samarbeid med fylkeskommunen	Økonomiske virkemiddel
17	Rydde vegetasjon mellom veier og vann	Øke opplevelser fra bil	Rydde vegetasjon hvor dette ikke er i konflikt med miljø	Kommunen – grunneiere	Kommunen – egen innsats fra grunneiere

